

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

18. září 2014*

„Ochranné známky — Směrnice 89/104/EHS — Článek 3 odst. 1 písm. e) — Zamítnutí zápisu nebo prohlášení neplatnosti — Trojrozměrná ochranná známka — Nastavitelná dětská židle ‚Tripp Trapp‘ — Označení skládající se výlučně z tvaru určeného povahou výrobku — Označení tvořené tvarem, který dává výrobku podstatnou hodnotu“

Ve věci C-205/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) ze dne 12. dubna 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 18. dubna 2013, v řízení

Hauck GmbH & Co. KG

proti

Stokke A/S,

Stokke Nederland BV,

Peter Opsvik,

Peter Opsvik A/S,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (zpravodaj), J.-C. Bonichot a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. února 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Hauck GmbH & Co. KG S. Klosem, A. A. Quaedvliegem a S. A. Hoogcarspelem, advocaten,
- za Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Petera Opsvika a Peter Opsvik A/S, T. Cohen Jehoramem a R. Sjoerdsrou, advocaten,

* Jednací jazyk: nizozemština.

- za německou vládu T. Henzem a J. Kemper, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Salvatorellim, avvocato dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou, jakož i B. Czech a J. Fałdyga, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a R. Solnado Cruzem, jako zmocněnci,
- za vládu Spojeného království M. Holtem, jako zmocněncem, a N. Saundersem, barrister,
- za Evropskou komisi F. W. Bulstem a F. Wilmanem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. května 2014,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 odst. 1 písm. e) první směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988 o sblížení právních předpisů členských států v oblasti ochranných známek (Úř. věst. L 40, 1989, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92, dále jen „směrnice o ochranných známkách“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností Hauck GmbH & Co KG, založenou podle německého práva (dále jen „Hauck“), na jedné straně a Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peterem Opsvikem a Peter Opsvik A/S (dále společně jen „Stokke a další“) na straně druhé ohledně návrhu na prohlášení neplatnosti ochranné známky Beneluxu pro označení s tvarem dětské židle uváděné na trh Stokke a dalšími.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách, nadepsaný „Důvody pro zamítnutí či neplatnost“, stanoví:

„Do rejstříku nebudou zapsány a jsou-li zapsány, budou prohlášeny neplatnými:

[...]

- e) označení, která jsou tvořena výlučně:
  - tvarem, který vyplývá z povahy samotného [ze samotné povahy] zboží,
  - tvarem zboží, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku,
  - tvarem, který dává zboží podstatnou hodnotu.“

Úmluva států Beneluxu

- 4 Článek 2.1 odst. 2 Úmluvy států Beneluxu v oblasti duševního vlastnictví (ochranné známky a vzory), podepsané dne 25. února 2005 v Haagu, která vstoupila v platnost dne 1. září 2006, stanoví:

„Označení, z nichž se může skládat ochranná známka Beneluxu

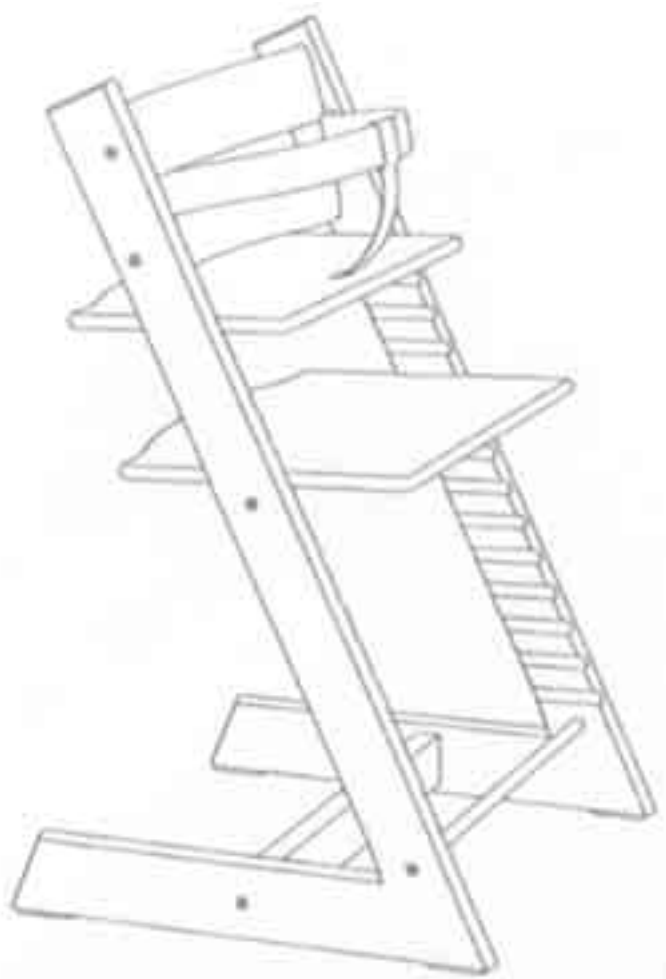
[...]

2. Jako ochranné známky však nelze zapsat označení, jež jsou tvořena výlučně tvarem, který vyplývá ze samotné povahy zboží, propůjčuje zboží podstatnou hodnotu nebo je nezbytný pro dosažení technického výsledku.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 5 Peter Opsvik navrhl dětskou židli nazvanou „Tripp Trapp“. Tato židle se skládá ze šikmých postranic, k nimž jsou uchyceny všechny prvky židle, jakož i výztuh a podélníků ve tvaru písmene „L“, jež jí podle předkládajícího soudu propůjčují značnou míru originality. Návrh této židle sklídl celou řadu ocenění a pochvalných recenzí a byl vystavován v muzeích. Stokke a další uváděli židle „Tripp Trapp“ od roku 1972 na skandinávský trh a od roku 1995 na trh nizozemský.
- 6 Hauck vyrábí, distribuuje a prodává výrobky pro děti, k nimž patří i dvě židle, které označuje jako „Alpha“ a „Beta“.

- 7 Dne 8. května 1998 podala Stokke A/S k Office Benelux de la propriété intellectuelle (Úřad pro ochranné známky Beneluxu) přihlášku trojrozměrné ochranné známky, která měla vzhled dětské židle „Tripp Trapp“. Ochranná známka byla zapsána na její jméno pro „židle, zejména židle dětské“ a týká se tohoto tvaru:

- 8 V Německu Oberlandesgericht Hamburg (vrchní zemský soud v Hamburku) v rámci řízení mezi Stokke a dalšími a společností Hauck pravomocným rozsudkem rozhodl, že židle “Tripp Trapp“ je chráněna německým autorským právem a židle „Alpha“ tuto ochranu porušuje.
- 9 V Nizozemsku podali Stokke a další žalobu k Rechtbank 's-Gravenhage, v níž tvrdili, že výroba a uvádění židlí „Alpha“ a „Beta“ na trh, prováděné společností Hauck, představuje porušení autorských práv k židlím „Tripp Trapp“, jakož i její ochranné známky Beneluxu, a požadovaly za toto porušení náhradu škody. Společnost Hauck, proti níž směřovala žaloba, podala vzájemnou žalobu, kterou se domáhala prohlášení neplatnosti ochranné známky Beneluxu Tripp Trapp, již přihlásila Stokke A/S.
- 10 Rechtbank 's-Gravenhage do značné míry vyhověl návrhům Stokke a dalších v rozsahu, v němž tyto návrhy vycházely z jejich užívacích práv. Vyhověl však i návrhu na prohlášení neplatnosti zmíněné ochranné známky.

- 11 Společnost Hauck podala proti tomuto rozhodnutí odvolání k Gerechthof te's Gravenhage (Nizozemsko). Zmíněný soud svým rozsudkem rozhodl, že se na židli „Tripp Trapp“ vztahovala ochrana podle autorského práva a že židle „Alpha“ a „Beta“ spadaly do rozsahu této ochrany. Gerechthof te's-Gravenhage proto dospěl k závěru, že společnost Hauck v období let 1986 až 1999 porušila autorská práva Stokke a dalších.
- 12 Gerechthof te's-Gravenhage měl nicméně za to, že atraktivní vzhled židle „Tripp Trapp“ propůjčuje tomuto výrobku podstatnou hodnotu a že její tvar vyplývá ze samotné povahy tohoto zboží, čili bezpečné, pohodlné a kvalitní dětské židle. Podle Gerechthof te's-Gravenhage je tedy sporná ochranná známka označením, které se skládá výlučně z tvaru, jenž naplňuje podmínky neplatnosti stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. e) první a třetí odrážce směrnice o ochranných známkách. Tento soud proto konstatoval, že Rechtbank 's-Gravenhage správně rozhodl o neplatnosti zmíněné trojrozměrné ochranné známky.
- 13 Společnost Hauck podala k Hoge Raad der Nederlanden kasační opravný prostředek směřující proti rozsudku Gerechthof te's-Gravenhage a Stokke a další podali v rámci tohoto řízení vedlejší kasační opravný prostředek. Hoge Raad der Nederlanden zamítl kasační opravný prostředek, avšak má za to, že se vedlejší kasační opravný prostředek týká výkladu ustanovení čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách, který doposud nebyl v judikatuře Soudního dvora podán.
- 14 Za těchto okolností se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) a) Jedná se v případě důvodu zamítnutí nebo neplatnosti podle čl. 3 odst. 1 písm. e) bodu [první odrážky směrnice o ochranných známkách], podle kterého [trojrozměrné] ochranné známky nesmí být tvořeny výlučně tvarem, který vyplývá ze samotné povahy výrobku, o tvar, který je nezbytný pro fungování výrobku, nebo je o takovém tvaru možné hovořit již tehdy, když má výrobek jednu či více podstatných užitečných vlastností, které spotřebitel patrně vyhledává též u výrobků konkurentů?
- b) Pokud žádná z těchto dvou možností není správná, jak má být toto ustanovení vykládáno?
- 2) a) Jedná se v případě důvodu zamítnutí nebo neplatnosti stanoveného v čl. 3 odst. 1 písm. e) [třetí odrážce směrnice o ochranných známkách], podle kterého [trojrozměrné] ochranné známky nesmí být tvořeny výlučně tvarem, který dává výrobku podstatnou hodnotu, o pohnutku (pohnutky) relevantní veřejnosti při rozhodování o koupi?
- b) Jedná se o ‚tvar, který dává výrobku podstatnou hodnotu‘ ve smyslu výše uvedeného ustanovení pouze tehdy, pokud tento tvar musí být ve srovnání s ostatními hodnotami (u dětských židlí například s bezpečností, pohodlím a vhodností) považován za hlavní nebo převažující hodnotu, nebo je možné o takovém tvaru hovořit rovněž tehdy, když výrobek má kromě uvedené hodnoty i další hodnoty, které rovněž musí být považovány za podstatné?
- c) Je pro odpověď druhou otázkou, písm. a) a písm. b) rozhodující názor většiny relevantní veřejnosti, nebo mohou soudy rozhodnout, že již názor části veřejnosti postačí pro to, aby dotyčná hodnota výrobku mohla být považována za ‚podstatnou‘ ve smyslu výše uvedeného ustanovení?
- d) Pokud bude posledně uvedená možnost odpovědí na druhou otázku, písm. c), jak velká musí být dotyčná část veřejnosti?

- 3) Musí být čl. 3 odst. 1 směrnice [o ochranných známkách] vykládán v tom smyslu, že důvod zamítnutí podle bodu e) je dán rovněž tehdy, pokud je [trojrozměrná] ochranná známka tvořena označením, na které se vztahuje to, co je [stanoveno v první odrážce] a ve zbývajících částech to, co je [stanoveno ve třetí odrážce]?”

K předběžným otázkám

K první otázce

- 15 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážky směrnice o ochranných známkách vykládat v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit pouze ohledně označení, které se skládá výlučně z tvaru, který je nezbytný pro fungování výrobku, nebo též ohledně označení, které se skládá výlučně z tvaru, který představuje jednu či více podstatných užitných vlastností, které může spotřebitel případně vyhledávat i ve výrobcích konkurentů.
- 16 Podle tohoto ustanovení označení, jež jsou tvořena výlučně tvarem, který vyplývá ze samotné povahy zboží, nebudou zapsána a jsou-li zapsána, budou prohlášena neplatnými.
- 17 Soudní dvůr již rozhodl, že jednotlivé důvody pro zamítnutí zápisu nebo důvody neplatnosti stanovené v článku 3 směrnice o ochranných známkách musí být vykládány ve světle obecného zájmu, z něhož vycházejí (v tomto smyslu viz rozsudky *Windsurfing Chiemsee*, C-108/97 a C-109/97, EU:C:1999:230, body 25 až 27, jakož i *Philips*, C-299/99, EU:C:2002:377, bod 77).
- 18 V této souvislosti již Soudní dvůr ohledně druhé odrážky čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách konstatoval, že smyslem existence důvodů pro zamítnutí zápisu stanovených v tomto ustanovení je zabránit, aby ochrana práv z ochranné známky vedla k tomu, že jejímu majiteli bude přiznán monopol na technická řešení nebo užitné vlastnosti výrobku, které mohou být vyhledávány uživatelem u výrobců konkurentů [rozsudek *Philips*, EU:C:2002:377, bod 78, a pokud jde o čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146), který je v podstatě totožný s čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách, rozsudek *Lego Juris v. OHIM*, C-48/09 P, EU:C:2010:516, bod 43].
- 19 Bezprostředním účelem zákazu zápisu tvarů, které jsou čistě funkční, stanoveného v čl. 3 odst. 1 písm. e) druhé odrážky směrnice o ochranných známkách, nebo tvarů, které dávají výrobku podstatnou hodnotu ve smyslu třetí odrážky tohoto ustanovení, je zabránit tomu, aby výlučné a trvalé právo, které přiznává ochranná známka, mohlo sloužit k tomu, aby byla bez časového omezení zachována jiná práva, u nichž chtěl unijní zákonodárce stanovit omezenou dobu jejich trvání (v tomto smyslu viz rozsudek *Lego Juris v. OHIM*, EU:C:2010:516, bod 45).
- 20 Jak uvedl generální advokát v bodech 28 a 54 svého stanoviska, je třeba konstatovat, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážky směrnice o ochranných známkách slouží témuž účelu, jako druhá a třetí odrážka tohoto ustanovení, a že v důsledku toho je třeba první odrážku vykládat shodně.
- 21 Správné uplatnění čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážky směrnice o ochranných známkách proto znamená, že určení základních vlastností dotčeného označení, tj. jeho nejvýznamnějších prvků, musí být prováděno v každém jednotlivém případě, a vycházet buď přímo z celkového dojmu, kterým toto označení působí, nebo z postupného přezkoumání každého z prvků tvořících toto označení (v tomto smyslu viz rozsudek *Lego Juris v. OHIM*, EU:C:2010:516, body 68 až 70).

- 22 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že důvod zamítnutí zápisu podle čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážky směrnice o ochranných známkách nelze použít tehdy, pokud se přihláška k zápisu ochranné známky týká tvaru výrobku, ve kterém hraje důležitou nebo podstatnou roli prvek – jako je například ozdobný nebo fantazijní prvek – jenž není vlastní druhové funkci výrobku (v tomto smyslu viz rozsudek *Lego Juris v. OHIM*, EU:C:2010:516, body 52 a 72).
- 23 Výklad první odrážky zmíněného ustanovení, podle něhož se tato odrážka použije pouze na označení, jež se skládají výlučně z tvarů, které jsou nezbytné pro funkci dotčeného výrobku a neponechávají dotyčnému výrobcovi volnost uplatnění podstatného vlastního přínosu, by tak neumožnil, aby důvod zamítnutí obsažený v témže ustanovení zcela plnil svůj cíl.
- 24 Takový výklad by totiž vedl k omezení tohoto důvodu zamítnutí na tzv. „přírodní“ produkty, které nejsou zastupitelné, nebo na tzv. „regulované“ výrobky, jejichž tvar stanoví normy, přestože označení, která se skládají z tvaru vyplývajícího z takovýchto výrobků, každopádně zapsat nelze, jelikož postrádají rozlišovací způsobilost.
- 25 Při uplatnění důvodu pro zamítnutí uvedeného v čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážce směrnice o ochranných známkách je naopak třeba zohlednit skutečnost, že pojem „tvar, který vyplývá z povahy samotného [ze samotné povahy] zboží“ znamená, že zápis tvarů, jejichž základní vlastnosti jsou typické pro druhovou funkci nebo funkce tohoto zboží, je v zásadě rovněž třeba zamítnut.
- 26 Jak uvedl generální advokát v bodě 58 svého stanoviska, vyhrazení těchto vlastností pro jeden z hospodářských subjektů by konkurenčním podnikům bránil v možnosti dát svým výrobkům tvar, který by byl užitečný pro účely jejich používání. Navíc je nutno konstatovat, že se jedná o podstatné vlastnosti, které může spotřebitel vyhledávat i ve výrobcích konkurentů, jelikož tyto výrobky slouží k plnění totožných nebo podobných funkcí.
- 27 V důsledku toho je na první otázku třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. e) první odrážka směrnice o ochranných známkách musí být vykládán v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit na označení, které se skládá výlučně z tvaru výrobku, který představuje jednu či více podstatných užitných vlastností, jež jsou typické pro druhovou funkci nebo funkce tohoto výrobku, které může spotřebitel případně vyhledávat i ve výrobcích konkurentů.

Ke druhé otázce

- 28 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 písm. e) třetí odrážka směrnice o ochranných známkách vykládán v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit na označení, které se skládá výlučně z tvaru výrobku, který má několik vlastností, jež mu mohou propůjčovat různé podstatné hodnoty, a zda je při tomto posouzení třeba zohlednit vnímání tvaru výrobku cílovou veřejností.
- 29 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že pochybnosti, které vyjadřuje Hoge Raad der Nederlanden ohledně výkladu zmíněného ustanovení, mají původ v okolnosti, že podle předkládajícího soudu tvar židle „Tripp Trapp“ dává této židli významnou estetickou hodnotu, přičemž tento výrobek zároveň vykazuje i další vlastnosti – bezpečnost, pohodlnost a kvalitu – které mu dávají hodnotu podstatnou pro jeho funkci.
- 30 V tomto ohledu skutečnost, že je tvar považován za faktor, který dává zboží podstatnou hodnotu, nevylučuje, že i jiné vlastnosti výrobku mu mohou propůjčovat významnou hodnotu.

- 31 Účel, jímž je zabránit tomu, aby výlučné a trvalé právo, které přiznává ochranná známka, mohlo sloužit k tomu, aby byla bez časového omezení zachována jiná práva, u nichž chtěl unijní zákonodárce stanovit omezenou dobu jejich trvání, tedy vyžaduje, jak uvedl generální advokát v bodě 85 svého stanoviska, aby uplatnění třetí odrážky čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách nebylo automaticky vyloučeno tehdy, má-li dotčené zboží kromě své funkce estetické i další podstatné funkce.
- 32 Pojem „tvar, který dává zboží podstatnou hodnotu“ totiž nelze omezovat pouze na tvar výrobků, které mají toliko uměleckou nebo okrasnou hodnotu, z důvodu rizika, že se v takovém případě neuplatní ohledně výrobků, které mají kromě významného estetického prvku i podstatné funkční vlastnosti. V posledně uvedeném případě by právo, které ochranná známka propůjčuje svému majiteli, monopolizovalo podstatné vlastnosti výrobků, což by bránilo tomu, aby zmíněný důvod zamítnutí splňoval svůj účel v plném rozsahu.
- 33 Soudní dvůr kromě toho ohledně dopadu na cílovou veřejnost konstatoval, že na rozdíl od toho, co platí v případě uvedeném v čl. 3 odst. 1 písm. b) směrnice o ochranných známkách, kdy musí být nutně zohledněno vnímání cílové veřejnosti, neboť je podstatné pro určení, zda označení, které je předmětem přihlášky ochranné známky, umožňuje rozlišit dotčené výrobky nebo služby jako pocházející od určitého podniku, nemůže být taková povinnost uložena v rámci odst. 1 písm. e) zmíněného článku (v tomto smyslu viz rozsudek *Lego Juris v. OHIM*, EU:C:2010:516, bod 75).
- 34 Předpokládané vnímání označení průměrným spotřebitelem není rozhodujícím prvkem v rámci uplatnění důvodu pro zamítnutí uvedeného ve třetí odrážce posledně uvedeného ustanovení, ale může nanejvýš představovat prvek posouzení užitečný pro příslušný orgán při určování základních vlastností označení (v tomto smyslu viz *Lego Juris v. OHIM*, EU:C:2010:516, bod 76).
- 35 Jak uvedl generální advokát v bodě 93 svého stanoviska, v tomto ohledu lze vzít na zřetel další prvky posouzení, jako je například povaha dané kategorie výrobků, umělecká hodnota dotyčného tvaru, odlišnost tohoto tvaru od jiných tvarů, s nimiž se lze běžně setkat na daném trhu, významný cenový rozdíl v porovnání s podobnými výrobky, anebo vypracování marketingové strategie zdůrazňující hlavně estetické vlastnosti dotyčného zboží.
- 36 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. e) třetí odrážku směrnice o ochranných známkách je nutno vykládat v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit na označení, které se skládá výlučně z tvaru výrobku, jenž vykazuje několik vlastností, které mu mohou dávat různé podstatné hodnoty. Vnímání tvaru výrobku cílovou veřejností představuje pouze jeden z prvků posouzení pro účely určení použitelnosti dotčeného důvodu zamítnutí.

Ke třetí otázce

- 37 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách vykládán v tom smyslu, že důvody zamítnutí zápisu uvedené v první a třetí odrážce tohoto ustanovení lze uplatnit kombinovaným způsobem.
- 38 Podle zmíněného ustanovení do rejstříku nebudou zapsána, a jsou-li zapsána, budou prohlášena neplatnými, označení, která jsou tvořena výlučně tvarem, který vyplývá ze samotné povahy výrobku, tvarem výrobku, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku, anebo tvarem, který dává výrobku podstatnou hodnotu.
- 39 Z tohoto znění jasně vyplývá, že uvedené tři důvody zamítnutí zápisu stanovené ve zmíněném ustanovení mají samostatnou povahu. Jejich postupný výčet, jakož i použití výrazu „výlučně“ znamená, že každý z těchto důvodů je třeba uplatnit nezávisle na důvodech ostatních.

- 40 Jestliže je tedy splněno pouze jediné kritérium uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách, označení tvořené výlučně tvarem zboží, resp. grafickým ztvárněním tohoto tvaru, nemůže být zapsáno jako ochranná známka (rozsudky Philips, EU:C:2002:377, bod 76, a Benetton Group C-371/06, EU:C:2007:542, bod 26 třetí odrážka).
- 41 V tomto ohledu je irelevantní, že toto označení může být zamítnuto na základě několika důvodů pro zamítnutí, jakmile se na zmíněné označení použije jeden z těchto důvodů v plném rozsahu.
- 42 Jinak je třeba zdůraznit, že – jak uvedl generální advokát v bodě 99 svého stanoviska – cíl obecného zájmu, který odůvodňuje uplatnění všech tří důvodů pro zamítnutí zápisu uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách, brání zamítnutí zápisu v případě, že žádný z těchto tří důvodů není použitelný v plném rozsahu.
- 43 Za těchto podmínek je na třetí otázku třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách musí být vykládán v tom smyslu, že důvody zamítnutí zápisu uvedené v první a třetí odrážce tohoto ustanovení nelze uplatnit kombinovaným způsobem.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 3 odst. 1 písm. e) první odrážky první směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988 o sblížení právních předpisů členských států v oblasti ochranných známek musí být vykládán v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit na označení, které se skládá výlučně z tvaru výrobku, který představuje jednu či více podstatných užitných vlastností, jež jsou typické pro druhovou funkci nebo funkce tohoto výrobku, které může spotřebitel případně vyhledávat i ve výrobcích konkurentů.**
- 2) **Článek 3 odst. 1 písm. e) třetí odrážky směrnice o ochranných známkách je nutno vykládat v tom smyslu, že důvod zamítnutí zápisu stanovený v tomto ustanovení lze uplatnit na označení, které se skládá výlučně z tvaru výrobku, jenž vykazuje několik vlastností, které mu mohou dávat různé podstatné hodnoty. Vnímání tvaru výrobku cílovou veřejností představuje pouze jeden z prvků posouzení pro účely určení použitelnosti dotčeného důvodu zamítnutí.**
- 3) **Článek 3 odst. 1 písm. e) směrnice o ochranných známkách musí být vykládán v tom smyslu, že důvody zamítnutí zápisu uvedené v první a třetí odrážce tohoto ustanovení nelze uplatnit kombinovaným způsobem.**

Podpisy.